

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Докторске академске студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Докторске академске студије	
Назив предмета		Грађанско право – општи део	
Наставник (за предавања)		Проф. др Мирослав Лазић	
Наставник/сарадник (за вежбе)			
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	12	Статус предмета (обавезни/изборни)	Изборни
Услов			
Циљ предмета	Развијање научних сазнања, способности и академских вештина у процесу истраживања грађанскоправних института; развој креативних способности у тумачењу, примени и развоју начела и правних правила грађанског права на којима су утемељени принципи и норме појединих његових делова, или су из њих изведени; критичко промишљање и анализа ових принципа ради препознавања интереса заштићеног грађанскоправном нормом; овладавање специфичним истраживачким вештинама у заштити грађанских субјективних права пред националним и међународним институцијама, у складу са савременим правцима развоја ове научне дисциплине; развијање критичког односа према законодавним решењима у области грађанског права и спремности да се понуде и аргументовано заступају адекватнија решења.		
Исход предмета	Савладавањем студијског програма, очекује се да студент/киња буду оспособљени да: 1) компетентно и научно аргументовано дискутују, истражују и прикажу резултате свог научног рада који доприносе развоју научне мисли у области грађанског права; 2) критички и аналитички упоређују теоријске ставове и одговарају на актуелна питања о грађанскоправним односима; 3) схвате структуру и процес настанка правних норми и међународних стандарда у области грађанског права; 4) разумеју разлоге и циљеве уједначавања приватног права на европском нивоу; 5) уочавају и дају научни допринос истраживању друштвених појава које обликују грађанскоправне институте и норме којима су уређени, те да понуде сопствене креативне предлоге за њихово решавање; 6) стечена знања примењују у правосудној пракси и реформи законодавства.		
Садржај предмета			
Теоријска настава	Грађанскоправни однос (појам, структура, правне чињенице и њихово дејство). Начела грађанског права. Субјекти грађанскоправног односа. Грађанска субјективна права (појам, врсте, карактеристике). Учења о субјективним правима. Гаранције, ограничења и заштита грађанских субјективних права. Правни објекти. Имовина. Правни послови (појам, елементи, врсте, модификације правних послова). Неважност правних послова (појам, разлози и врсте неважећих правних послова). Ништави правни послови. Рушљиви правни послови. Ништавост као грађанскоправна санкција закључења (и испуњења) неважећих правних послова и њене правне последице. Одступање од санкције ништавости (могућност оснажења неважећих правних		

	послова). Заступништво. Остале правне радње са грађанскоправним дејством – проузроковање штете, неосновано обогаћење, незвано вршење туђих послова. Остваривање грађанских субјективних права – принцип слободног вршења и ограничења. Социјализација и морализација грађанског права забраном злоупотребе права, фразулозног вршења права и понашања <i>venire contra factum proprium</i> . Утицај времена на право – застарелост и преклузија.
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Дискусија о одабраним темама грађанског права; критичко разматрање правних прописа домаћег и упоредног грађанског права; анализа смерница и модел-правила европског приватног права; анализа домаће и судске праксе Европског суда правде и Европског суда за заштиту људских права; анализа случајева из домаће судске праксе и хипотетичких случајева.
Литература	
1	Р. Ковачевић Куштримовић, М. Лазић, <i>Увод у Грађанско право</i> , Пунта, Ниш, 2008.
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Л. Марковић, <i>Грађанско право, Општи део и Стварно право</i>, Београд, 1927. 2. Д. Стојановић, <i>Увод у грађанско право</i>, Савремена администрација, Београд, 1980 и каснија издања . 3. А. Гамс, <i>Увод у грађанско право</i>, Научна књига, Београд, 1990 или др. издања. 4. О. Станковић, В. Водинелић, <i>Увод у грађанско право</i>, Номос, Београд, 2004. 5. В. В. Водинелић, <i>Грађанско право - Увод у грађанско право и Општи део грађанског права</i>, Правни факултет Универзитета Унион у Београду и ЈП Службени гласник, Београд, 2012. 6. Д. Николић, <i>Увод у систем грађанског права</i>, Нови Сад, 2001. <p>Р. Klarić, М. Vedriš, <i>Građansko pravo (Opći dio, stvarno pravo, obvezno i nasljedno pravo)</i>, Narodne novine, Zagreb, 2009.</p>
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. С. Перовић, <i>Облигационо право</i>, књига прва, НУ “Службени лист СФРЈ”, Београд, 1981. 2. Ј. Радишић, <i>Облигационо право, Општи део</i>, Номос, Београд, 2008.
4	<ol style="list-style-type: none"> 3. В. В. Водинелић, <i>Грађанско право - уводне теме</i>, Београд, „Правна информатика“, 1991. 4. Ж. Ђорђевић, <i>Проблем еквивалентности у облигационом праву</i> (докторска дисертација), Београд, 1958. 5. О. Станковић, <i>Накнада имовинске штете (Износ накнаде код деликтне одговорности)</i>, Савез удружења правника Југославије, Београд, 1968. 6. Ј. Славнић, <i>Фиксни уговори</i> (докторска дисертација), Научна књига, Београд, 1968. 7. М. Тороман, <i>Одмеравање накнаде штете у грађанском праву</i>, Институт за упоредно право, Београд, 1969. 8. С. Перовић, <i>Забрањени уговори у имовинскоправним односима</i>, НУ “Службени лист СФРЈ”, Београд, 1975. 9. Ј. Радишић, <i>Имовинска одговорност и њен досег</i>, Институт друштвених наука – Центар за правна и политиколшка истраживања, Београд, 1979. 10. Д. Стојановић, <i>Савесност и поштење у промету</i>, Савремена администрација, Београд, 1973.

	<p>11. Р. Коваћевић Куштримовић, <i>Имовина у грађанском праву и у систему друштвене својине</i>, Народне новине, Ниш, 1986.</p> <p>12. Д. Николић, <i>Грађанскоправна санкција, генеза, еволуција и савремени појам</i>, Правни факултет у Новом Саду, Центар за издавачку делатност, Нови Сад, 1995.</p> <p>13. <i>Злоупотреба права</i>, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 1996.</p> <p>14. Обрен Станковић, <i>Новчана накнада неимовинске штете, Накнада штете</i>, Номос, Београд, 1998.</p> <p>15. N. Gavella i dr., <i>Osobna prava, I dio</i>, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2000.</p> <p>16. N. Gavella i dr., <i>Europsko privatno pravo</i>, Zagreb, 2002.</p>			
5	<p>1. Закон о облигационим односима, "Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 31/93.</p> <p>2. Закон о основама својинскоправних односа, "Сл. лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90, „Сл. лист СРЈ", бр. 29/96 и "Сл. гласник РС", бр. 115/2005.</p> <p>3. Закон о наслеђивању, „Сл. гласник РС“, бр. 46/1995 и 101/2003 – одл. Уставног суда.</p> <p>4. Породични закон, „Сл. гласник РС“, бр. 18/2005 и 72/2011.</p> <p>5. Радна верзија Грађанског законика Републике Србије, доступна на сајту Министарства правде и државне управе Републике Србије – http://www.mpravde.gov.rs.</p> <p>6. М. Константиновић, <i>Облигације и уговори – Скица за Законик о облигацијама и уговорима</i>, Центар за документацију и публикације, Правни факултет у Београду, Београд, 1969.</p> <p>7. <i>Коментар Закона о облигационим односима</i>, ред. Б. Благојевић и В. Круљ, Савремена администрација, Београд, 1980.</p> <p>8. <i>Коментар Закона о облигационим односима</i>, ред. С. Перовић и Д. Стојановић, Културни центар, Горњи Милановац и Правни факултету у Крагујевцу, 1980.</p> <p>9. <i>Коментар Закона о основама својинскоправних односа</i>, Д. Стојановић и Д. Петровић, НУ "Службени лист СФРЈ", Београд, 1991.</p> <p>10. Одабране пресуде домаћих судова, правни ставови и правна мишљења Врховног касационог суда.</p> <p>11. Одабране пресуде Европског суда правде и Европског суда за заштиту људских права.</p>			
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
5	0			
Методе извођења наставе	Теоријска настава; семинари; истраживачки рад; индивидуалне консултације; групе за дискусију.			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе		Поена	Завршни испит	Поена

активност у току предавања	10	писмени испит	
Истраживање	10	усмени испит	50
Колоквијуми	10		
Семинари	20		
Списак тема по недељама			
1	Грађанскоправни однос	Појам и структура грађанскоправног односа.	Правне чињенице – појам, врсте и дејство. Правне претпоставке и правне фикције.
2	Начела грађанског права	Начело правне једнакости и начело приватне аутономије – појам, значај, домен важења и одступања.	Начело преносивости (прометљивости) грађанских субјективних права - појам, значај, домен важења и одступања. Начин и циљеви реализације начела имовинске санкције.
3	Правни субјекти	Физичка лица и њихов правни статус. Правна способност – стицање, престанак, функције. Правни статус зачетка.	Пословна способност физичких лица – стицање, степеновање, престанак. Функције пословне способности. Општа и посебне пословне способности. Деликтна способност. Правна лица и њихов правни статус – општа и/или специјална правна (пословна) способност. Елементи и функције правног лица. Врсте правних лица. Посебно о задужбинама и фондацијама. Учења о правним лицима.
4	Грађанска субјективна права	Појам, елементи и врсте грађанских субјективних права.	Опште карактеристике грађанских субјективних права. Учења о грађанским субјективним правима. Карактеристике појединих грађанских субјективних права: стварна и облигациона субјективна права.

5	Грађанска субјективна права	Карактеристике појединих грађанских субјективних права: апсолутна и релативна субјективна права.	Карактеристике појединих грађанских субјективних права: имовинска и неимовинска субјективна права. Лична права.	Гарантије, ограничења и заштита грађанских субјективних права.
6	Објекти грађанских субјективних права.	Правни промет.	Имовина – појам, садржина и значај имовине. Схватање имовине Европског суда за заштиту људских права. Карактеристике имовине. Учења о имовини.	Заштита имовине пред домаћим и Европским судом за заштиту људских права. Гарантије имовине по Протоколу 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.
7	Правни послови	Појам елементи и функције правног посла. Правни посао и правна радња. Улога воље као правностваралачке чињенице. Изјава воље.	Врсте правних послова. Једностранни и двостранни правни послови. Теретни и добротини правни послови. Комутативни и алеаторни правни послови. Консенсуални и реални правни послови. Формални и неформални правни послови. Правни послови <i>inter vivos</i> и <i>mortis causa</i> . Фидуцијарни правни посао.	Врсте правних послова у упоредном праву (важећем праву и теорији); послови обавезивања и послови располагања. Модификације правних послова – услов, рок и налог.
8	Правни послови	Дејство правних послова. Неважност правних послова.	Разлози неважности. Врсте неважећих правних послова – ништави, рушљиви и непостојећи правни послови.	Неважност правних послова у упоредном праву и модел-правилима европског приватног права.
9	Правни послови	Ништави правни послови – појам и разлози ништавости.	Врсте ништавих правних послова. Противзаконити, неморални и правни	Дејство и правни режим ништавих правних послова.

			<p>послови противни јавном поретку.</p> <p>Зеленашки правни посао.</p> <p>Привидни правни послови (фиктивни и симуловани).</p> <p>Неважност правног посла због непоштовања форме.</p> <p>Правни послови закључени мимо пословне способности.</p>	
10	Правни послови	<p>Рушљиви правни послови – појам и разлози рушљивости.</p>	<p>Врсте рушљивих правних послова.</p> <p>Правни послови неважећи због мана воље (битне заблуде, преваре или претње).</p> <p>Правни послови неважећи због прекомерног оштећења.</p> <p>Правни послови неважећи због повреде правила о ограниченој пословној способности.</p>	<p>Дејство и правни режим рушљивих правних послова.</p>
11	Правни послови	<p>Ништавост као грађанскоправна санкција закључења (и испуњења) неважећих правних послова и њене правне последице.</p>	<p>Реституција –појам, врсте и функције.</p> <p>Правна природа и карактеристике реституције.</p> <p>Садржина реститутивног захтева.</p> <p>Одступање од реституције (<i>nemo auditur propriam turpitudinem allegans</i>).</p> <p>Накнада штете проузроковане поништењем правног посла.</p> <p>Правни положај и правна заштита трећих лица.</p>	<p>Одступање од санкције ништавости (могућност оснажења неважећих правних послова).</p> <p>Конверзија.</p> <p>Конвалидација.</p> <p>Делимична ништавост.</p> <p>Оснажење правног посла испуњењем обавеза.</p>
12	Заступништво	<p>Појам, дејство и функције заступништва.</p> <p>Установе сродне заступништву.</p> <p>Правна природа и учења о заступништву.</p>	<p>Врсте заступништва.</p> <p>Уговорно заступништво.</p> <p>Пуномоћје и основни правни посао.</p> <p>Правне последице прекорачења и опозива пуномоћја и неовлашћеног заступања.</p> <p>Самоконтрахирање.</p>	<p>Вануговорно (законско) заступништво.</p> <p>Статутарно заступништво (заступање правних лица).</p> <p>Престанак заступања.</p>

13	Остале правне радње са грађанскоправним дејством	Проузроковање штете (деликт).	Неосновано обогаћење (стицање без основа).	Незвано вршење туђих послова (пословодство без налога).
14	Остваривање грађанских субјективних права – принцип слободног вршења и ограничења	Социјализација и морализација грађанског права. Привид права. Савесност и поштење у вршењу грађанских субјективних права.	Забрана злоупотребе права. Појам и критеријуми забране злоупотребе права. Развој теорије о злоупотреби права.	Забрана фразулозног вршења права и понашања <i>venire contra factum proprium</i> .
15	Утицај времена на право	Застарелост. Појам, дејство и значај застарелости. Услови за наступање застарелости	Рокови застарелости. Општа правила о рачунању времена. Астрономско и календарско рачунање времена. Рачунање рокова застарелости – почетак и истек рока, прекид и застој рока застарелости. Карактеристике упоредног права и модел-правила европског приватног права о роковима застарелости.	Преклузија. Појам, дејство и значај преклузије. Фатално орочење. Разлике између застарелости, преклузије и фаталног орочења.